

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 24.9.2021

HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt 6.10.2021 pidettävään valiokunnan kokoukseen Hätäkeskuslaitokselta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022.

Hallituksen esityksessä Hätäkeskuslaitoksen ensi vuoden toimintamääräraha on 64 860 000 euroa.

Hätäkeskuslaitokselle esitettävissä ensi vuoden määrärahoissa on selvä korotus vuoteen 2021 verrattuna. Viraston tämän vuoden määrärahat ovat 60 048 000 euroa.

Kevään 2021 kehyspäätöksessä Hätäkeskuslaitokselle on myönnetty ensi vuodesta alkaen pysyvä 4,7 miljoonan euron lisärahoitus hätäkeskustietojärjestelmä Erican ylläpito- ja kehityskuluihin. Lisäksi esityksessä on huomioitu Hätäkeskuslaitokselle muun muassa ulkoministeriön konsulipalveluihin kuuluvien avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset, vuoden 2022 palkkausten tarkistukset sekä Hätäkeskuslaitokselle kohdistuva osuu JTS-miljardin tuottavuussäästöistä.

Edellä kerrotun lisäksi Hätäkeskuslaitos on esittänyt ensi vuoden talousarvion valmistelussa sekä täydentävässä talousarvioesityksessä lisämäärärahatarpeeseen 3,2 miljoonaa euroa. Lisämäärärahatarve koostuu Hätäkeskuslaitoksen maksettaviksi tulevista STUVE:n TOSI-palvelumaksuista sekä Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärän kasvattamisesta sisäministeriön asettamaan 630 HTV-minimitavoitteeseen.

Hätäkeskuslaitoksen ensi vuodelle siirtyvän toimintamäärärahan arvioidaan olevan vajaa 3 miljoonaa euroa, joista valtaosa koostuu keskeneräisistä kehittämistoimista, jotka tulevat maksettavaksi vuoden 2022 puolella.

ERICA-hätäkeskustietojärjestelmän käyttö ja ylläpito

Hätäkeskuslaitoksen ICT- toimintamenot ovat olleet jyrkässä kasvussa vuonna 2019 käyttöönotetun uuden hätäkeskustietojärjestelmä Erican myötä. Osaltaan kustannuksia on kasvattanut uuteen teknologiaan siirtyminen, osaltaan uuden tietojärjestelmän aiempaa laajempi käyttö

häätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten johto- ja tilannekeskuksissa. Tämän seurauksena tietojärjestelmän käyttöön liittyvät tietoliikennemaksut ovat kasvaneet merkittävästi. Järjestelmän käytöstä toimialoilla aiheutuneet kustannukset tulevat järjestelmän omistajan eli Häätäkeskuslaitoksen maksettavaksi.

Kevään kehyspäätöksillä turvattiin tuleviksi vuosiksi häätäkeskustietojärjestelmän ylläpito sekä normaali käytön aikainen kehittäminen. Haasteena järjestelmän käytön osalta on edelleen Suomen turvallisuusverkko Oy:n (STUVE) ns. TOSI-maksut, jotka johtuvat TUVE-verkkoon rakennetuista moninkertaistetuista tietoliikennetarkkaisuista. Häätäkeskuslaitokselle kohdistuva kustannusten nousu tältä osin on 1,3 miljoonaa euroa ensi vuodelle. Häätäkeskuslaitoksella ei ole ollut mahdollisuuksia vaikuttaa näiden kustannusten syntymiseen. Valtiovarainministeriön päätöksessä VN/10895/2019-VM-2 Häätäkeskuslaitoksen STUVE:n TOSI- palvelumaksujen maksuosuudeksi on määritelty 1,3M€. Häätäkeskuslaitos on esittänyt täydentävässä talousarviossaan kehysten lisäystä maksuosuuden kattamiseksi.

Henkilöstökulut

Osana sisäisen turvallisuuden strategian toimenpiteitä sisäministeriö määrittäi vuonna 2019 Häätäkeskuslaitoksen vuosittaiseksi minimi henkilötöyvuosimääräksi vähintään 630. Voimassa olevilla kehysillä virastolla ei ensi vuonna ole mahdollisuutta saavuttaa asetettua tavoitetasoa. Häätäkeskuslaitos tarvitsee 1,9M€ määrärahalisäyksen minimi HTV- tason saavuttamiseksi.

Häätäkeskuslaitoksen päivystyshenkilöstön määrän nostaminen kohti tavoitetasoa on erityisen tärkeää häätäkeskuspalveluiden sekä henkilöstön jaksamisen turvaamiseksi. Häätäkeskuslaitoksen ydintoiminnan henkilöstömäärä ei ole ollut riittävä ja tämä on näkynyt huolestuttavan suurina sairauspoissaoloina sekä työterveydenhuollon menoina. Resurssien vähäisyys varsinkin kesäaikana sekä äkillisissä ruuhkatilanteissa aiheuttaa riskin kansalaisten avun saantiin.

Häätäkeskuslaitos on koko olemassa olonsa aikana kamppailut koulutetun henkilöstön saatavuudesta. Pelastusopistossa on kuluneen vuoden aikana lisätty häätäkeskuspäivystäjien koulutusmääriä. Koulutusmäärien kasvattaminen näkyy valmistuvien määrässä joulukuussa 2022 alkaen. Nykyisellään ongelmaksi tulee muodostumaan kuitenkin se, ettei Häätäkeskuslaitos ei pysty voimassa olevilla kehysillä työllistämään Pelastusopistosta valmistuvia häätäkeskuspäivystäjiä.

Talousarvioesityksen vaikutus Häätäkeskuslaitoksen toimintaan

Häätäkeskustoiminta on erittäin henkilöstö- ja ICT-riippuvaista. Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on häätäkeskuspäivystäjäresurssin turvaaminen

nostettu omaksi tavoitteeksi (HO 2019). Tämän hetken ongelmat hätäkeskuspäivystäjien saatavuudessa ja ensi vuoden kehysten riittämättömyys henkilötövuosimäärän saavuttamiseksi puolestaan uhkaavat viraston toimintakykyä. Tämän lisäksi virastolla tulisi olla riittävät resurssit ja niiden mahdollistama kyky toimia myös äkillisissä ruuhka- ja häiriötilanteissa. Alimitoitettujen henkilöresurssit uhkaavat nykyisellään henkilöstön jaksamista. Vaikea henkilöstötilanne heijastuu myös korkeina sairauspoissaoloina, jotka ovat lähes kaksinkertaiset valtiohallinnon keskiarvoon verrattuna. Sairauspoissaolojen hallintaan virasto on panostanut erityisesti, mutta käytettävissä olevilla toimilla ei kuitenkaan kyetä perusongelmaa korjaamaan.

Hallituksen talousarvioesitys vuodelle 2022 on Hätäkeskuslaitoksen osalta kohtuullinen. Talousarvioesitys ei kuitenkaan tule mahdollistamaan ensi vuonna Pelastusopistolta valmistuvien uusien hätäkeskuspäivystäjien rekrytointia. Riskinä on, että alimitoitettujen kehysten johdosta Hätäkeskuslaitos ei kykene ylläpitämään nykyistä palvelutasoaan, jolla puolestaan tulisi olemaan suorat vaikutukset hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaan sekä kansalaisten avunsaantiin.

Hätäkeskuslaitoksen määrärahatarpeet ovat erittäin pieniä huomioiden viraston keskeinen rooli sisäisen turvallisuuden kentässä sekä kansalaisten perusturvallisuuspalveluiden tuottajana. Hätäkeskustoiminnan turvaaminen sekä koko viranomaisten auttamisketjun häiriöttömän toiminnan takaaminen vaativat kaikissa olosuhteissa riittävän henkilöstömäärän sekä toimintavarman hätäkeskustietojärjestelmän. Hätäkeskustoiminnan sujuvuudella on suorat vaikutukset myös hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten, kuten poliisin, pelastuksen, sosiaali- ja terveystoimen palveluiden saatavuuteen.

Hätäkeskuslaitos katsoo, että ensi vuoden valtion talousarviossa tulisi lisätä virastolle esitettäviä määrärahoja 3,2 miljoonalla eurolla.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja

Taito Vainio

Johtaja, hallinto-osasto

Teemu Lehti

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Hallinto-osasto

Lausunto

5.10.2021

HAK-2116772 4 (4)
00.00.02
HAK-2021-863

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Hätäkeskuslaitos 05.10.2021 klo 12:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Jakelu

HaV@eduskunta.fi

Tiedoksi

Tuovi Merkkiniemi
Jukka Aaltonen
Marko Nieminen